

1) ὅτι ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ ὡς καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις συνελατρεῦτο ὁ Κύριος Ἡσῶς, ὅστις ὡς ἀλεξικάκος καὶ σωτὴρ συνεταυτίσθη ὑπὸ τινος λάτρεως τῇ θεῇ τῆς ὑγείας· 2) ὅτι συνδυαζομένης τῆς λειτουργίας τοῦ ἱεροῦ τούτου μετὰ τῆς κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους λειτουργίας τοῦ Νυμφαίου-ἱεροῦ τῶν Βουρδαπηνῶν Νυμφῶν, τοῦ ἀποκαλυφθέντος τῷ 1896 μετὰ πολλῶν ὡσάυτως εὐρημάτων ὑπὸ τοῦ ἀρχαιολόγου Δοβρουσκῦ παρὰ τῇ ἀριστερᾷ τοῦ Ἐβρου δ' ἔχθη ἐν τῇ αὐτῇ περιφερείᾳ (Βησσαπάρας-Τατάρ Παζαρτζίκου)· 3) καὶ μετ' ἄλλων γνωστῶν ἤδη ἡμῖν ἱερῶν ἐξ ἐπιγραφῶν καὶ ἄλλων μνημείων προερχομένων ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόπου καὶ χρόνου, οἱ ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ οἰκοῦντες Βησσοὶ κατεῖχοντο ὑπὸ τῆς αὐτῆς ὡς οἱ ἄλλοι Θράκες τότε θρησκοληψίας· 4) ὅτι ἐκ τῆς ἐν ταῖς ἐντεῦθεν καὶ ἄλλοθεν ἐπιγραφαῖς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τοῦ τύπου αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν κυρίων Θρακικῶν ὀνομάτων, τυπικῶς ἐξηλληνισμένων, μετὰ πατριωτικῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ρωμαϊκῶν ἢ τανάπαλιν τεκμηριοῦται ὁ ἐξελληνισμὸς τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ Βησσῶν, ὅστις ἤρξατο ἐπὶ μακεδονοκρατίας, συνετελέσθη δὲ ἐπὶ ρωμαιοκρατίας¹⁾. Ὁ ποικίλος φωνητικὸς μετασχηματισμὸς τοῦ τοπωνυμικοῦ τοῦ θεοῦ ἐπιθέτου Ζυμυδρηνός εἰς Ζινδρουμηνός, Ζυλμυζδρηνός, Ζυμυζδρηνός, Ζυσδρηνός δηλοῖ ἀγνοίαν τῆς Θρακικῆς γλώσσης καὶ 4) ὅτι ἐπακολούθημα τοῦ τε ἐξελληνισμοῦ τούτου τῶν Βησσῶν καὶ τῆς θρησκοληψίας τῶν ἀναντιρρητῶς θά ἦτο ἡ ἐξημέρωσις αὐτῶν ἐπὶ ρωμαιοκρατίας· ἐκ τούτου δὲ ἡ παρὰ Στράβωνι εἰδησις ὅτι ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ οἱ Βησσοὶ «ὕπο ληστῶν λησταὶ προσαγορεύονται, καλυβῖται τε καὶ λυπρόβιοι»²⁾, φαίνεται ἡμῖν ἐξωγκωμένη καὶ μάλλον ἐκ παραδόσεως ἀπὸ τοῦ παρελθόντος παραμείνασα, μεταβιβάζομένη ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, εἰ μὴ περὶ πάντων, τοῦλάχιστον περὶ τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν οἰκούντων φύλων, ἅτινα ἡσυχολοῦντο περὶ τὰς τέχνας καὶ τὴν γεωργίαν³⁾. Ἀνευρεθεῖσα ἐν τῷ

1) Dobrasky, Sbornik, τόμ. XIII, σελ. 404 καὶ XVI—XVII, σελ. 64 κέξης καὶ Bull, de corr. Hellenique, ἔτ. 1897, σελ. 119.

2) Ἰδὲ, ΜΥΡΤ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ, Συλλογὴ ἐπιγρ. Φιλιππουπόλεως, «Θρακικά», τόμ. XII, ἔτ. 1939, ἐπιγρ. 183, σημ. 4.

3) Στράβωνος, VII, 5, 12.

4) Οἱ Βησσοὶ ἦσαν περιώνυμοι διὰ τὴν ἐν τῇ μεταλλουργίᾳ ἐπιτηδειότητά των γινώσκοντες τὴν κατεργασίαν τοῦ σιδήρου, τοῦ χαλκοῦ, τοῦ ἀργύρου καὶ τοῦ χρυσοῦ. Ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις των κατεσκευάζοντο τὰ περίφημα Θρακικὰ ὅπλα, ἱστία ἢ σιδηρὰ μάχαιρα ἢ σκάλμη καὶ ὁ πέλεκυς. Ἦσαν δὲ καὶ δεῖοι μεταλλωρύχοι. V e g e t i i, II, 11. καὶ IV, 24.—Ἰδὲ καὶ T o m a s e h e k, ἔνθα ἀνωτ. I, σελ. 76.

ἱερῷ ἀναθηματικῇ ἐπιγραφῇ ἀξιωματοῦχου ἐλληνορωμαίου στρατιωτικοῦ τοῦ Αὐρηλίου Διονυσιοδώρου εἰς τὸν ἐπιφανέστατον θεὸν Ἀσκληπιὸν Ζυμυδρηνόν ἐπὶ ληστολογῆσαι (ληστολογήσας⁴⁾) δηλοῖ τὴν συστηματικὴν τῶν ληστῶν καταδίωξιν καὶ σύλληψιν, εἴ που ἐνεφανίζοντο.

Κ. ΜΥΡΤ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ δ. φ.

1) Διὰ τὸν οἰσιν ἐκ τῶν ἀρχαίων καὶ ἀντικειμένων.

φει δὲ Ὁμηρος¹⁾, ἀφηρωίσθη ὑπὸ τῶν φιλίππων Θρακῶν ὡς ἱππηλάτης, σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως διαδιδομένης τῆς λατρείας αὐτοῦ παρά τῷ λαῷ καὶ ἰδίᾳ παρά τῷ ἐν τῇ ὑπαίθρῳ οἰκοῦντι κατήντησεν ὡς δὲ δημοφιλέστατος ἥρωας νὰ ὑπολαμβάνηται ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς ρωμαϊοκρατίας ὡς μόνος ἐθνικός τῶν Θρακῶν θεός, ὅθεν συνεταυτίσθη καὶ ἄλλοις ἥρωσι (Διοσκούροις), Θρακικοῖς θεοῖς καὶ τοῖς μεγάλοις Ἑλληνικοῖς θεοῖς Ἀπόλλωνι, Διονύσῳ καὶ Ἀσκληπιῷ²⁾· ὅτι καταπίπτει ἡ γνώμη τοῦ Ν. Vouliitsch ὅτι ὁ Θραξ Ἰππεὺς δὲν ἦτο τοπικός θεός, τὰ δὲ ἀνάγλυφα αὐτοῦ (ὁ τύπος μᾶλλον) εἰσέχθησαν ἐξ Ἑλλάδος καὶ ὅτι ἀδύνατον ὁ Ἀσκληπιὸς καὶ ὁ Ἀπόλλων νὰ παρεστάθησαν ὡς ἱππεῖς. Ἀλλ' ἀφοῦ ἦτο ὁ Ρῆσος, πῶς δὲν ἦτο ἐπιχώριος ἥρωας καὶ θεός; ἀναμφιβόλως ὅμως ὁ τύπος αὐτοῦ ἐν τῇ τέχνῳ ὡς ἥρωος ἱππέως παρελήφθη παρά τῶν Ἑλλήνων συμπαραληφθέντος ἅμα καὶ τοῦ ὀνόματος ἥρωος, ὡς εὐαρμοστοῦντος αὐτῷ ὡς **ἀνακτι-βασιλεῖ**, ἄρα καὶ ἥρωι³⁾, ὅθεν τὸ ἐπὶ τῶν ἀναγλύφων αἰετοπερὶ ἀπαντῶν: **Κυριῷ Ἥρωι ἢ θεῷ Ἥρωι** καὶ ζ') ὅτι τὸ Ἱερὸν ἱδρύθη κατὰ τὸ δευτερον ἡμισυ τοῦ πρώτου μ. Χ. αἰῶνος, ἐξ ἀναθηματικῆς ἐπὶ βῶμοι ἐπιγραφῆς εἰς τὸν αὐτοκράτορα Νέρουαν Τραϊανὸν καίσαρα (98—117), κατεστράφη δὲ κατὰ τὸ τέλος τοῦ τετάρτου αἰῶνος—ἐκ νομισμάτων ἀνευρεθέντων ἐν αὐτῷ ἀναμφηρίστως ἢ μὴ ἀνεύρεσις ἐν αὐτῷ κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς νομισμάτων μεταγενεστέρων χρόνων δηλοῖ τὴν μὴ λειτουργίαν αὐτοῦ περαιτέρω εἴτε τότε καταστραφέντος (κατὰ τὴν δευτέραν εἰς τὴν Θράκην τῶν Γότθων ἐπιδρομὴν) εἴτε ἀχρηστευθέντος ἔνεκα τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τῶν περιοικούντων Θρακῶν καὶ καταστραφέντος τότε ἢ βραδύτερον· ἀλλὰ ἢ εἰς τὸν Τραϊανὸν ἀναθηματικὴ ἐπὶ βῶμοι ἐπιγραφὴ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ληφθῇ ὡς χρονικὴ ἀφετηρία τῆς ἱδρύσεως τοῦ Ἱεροῦ, διότι ἐνδέχεται τὸ Ἱερὸν νὰ ὤφιστατο καὶ πρότερον καὶ νὰ μὴ περιεσώθησαν ἢ νὰ μὴ ἐγένοντο ἐνδείξεις τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ. Ὁ Θραξ Ἰππεὺς—Κύριος Ἥρωος ἀπαντᾷ ὡς ἐθνικός τῶν Θρακῶν ἥρωος ἢ θεός κατὰ τὸν τέταρτον ἡδὴ π. Χ. αἰῶνα, διότι ὡς τοιοῦτος ἀναμφιβόλως ἐγλύφθη ἐπὶ τῆς ἀναγλύφου στήλης, ἐφ' ἧς ἐχαράχθη ἡ μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ τοῦ βασιλέως Κετριπόρεως (356—355 π.Χ.) συνθήκη³⁾).

§ 7. Τὰ ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Τσόντσεφ ἀποκαλύψεως τοῦ Ἱεροῦ τούτου τοῦ Ζυμυδρηνοῦ Ἀσκληπιοῦ θετικὰ συμπεράσματα εἶναι καθ' ἡμᾶς:

1) Ὁ μ ἢ ρ ο υ, Ἰλ. Κ, 470—515.

2) Μ υ ρ τ. Ἀ πο σ τ ο λ ῖ δ ο υ, Ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 15 § 8 καὶ 19 § 11.

3) CIA, τόμ. II, 66β.—Dumont-Homolle, Ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 509.—Σ α μ ο θ ρ ὁ κ η Ἀχ., Κετριπόρις βασιλεὺς τῶν Θρακῶν, Ἀρχεῖον Θρακ. θησαυροῦ, τόμ. Δ'. ἔτ. 1937—38, σελ. 43 κέξης.